

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

ГІСТАРЫЧНА-АРХЕАЛАГІЧНЫ ЗБОРНІК

Заснаваны ў 1927 годзе

Выпуск 31

Мінск
«Беларуская навука»
2016

ЗМЕСТ

ДА 155-ГОДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ АКАДЭМІКА ЯЎХІМА ФЁДАРАВІЧА КАРСКАГА

<i>Міхail Касцюк.</i> Акадэмік Я. Ф. Карскі – асноўныя вехі жыцця і дзейнасці	7	<i>Mikhail Kastsiuk.</i> Academician Y. Karski – milestones of life and work	7
<i>Андрэй Унучак, Марына Глеб, Алена Сакольчык, Сяргей Трацяк.</i> Акадэмік Я. Ф. Карскі – невядомыя дакументы і факты	11	<i>Andrei Unuchak, Maryna Hleb, Alena Sakolchyk, Siarhey Tratsiak.</i> Academician Y. Karski – new facts in the archival documents	11
<i>Лариса Бондарь.</i> Документы сем'и академіка Е. Ф. Карскага в Санкт-Петербургском филиале Архива РАН	18	<i>Larisa Bondar.</i> Documents of the family of academician Y. Karski in the St. Petersburg branch of the archive of the Russian Academy of Sciences	18
<i>Кристина Шишкіна.</i> Хроніка дзейнасці Е. Ф. Карскага в Петербургской академії наук: протоколы заседаній Общаго собрания и отделеній из фондов Санкт-Петербургского філіала Архіва РАН	29	<i>Kristina Shishkina.</i> Chronicle of the activity of Y. Karski at the St. Petersburg Academy of Sciences: the minutes of the meetings of the General assembly and the branches from the funds of the St. Petersburg branch of the Archive of RAS	29
<i>Аляксандар Карскій.</i> Перепіска Е. Ф. Карскага с французским славистом Андрэ Мазоном .	35	<i>Aleksandr Karskiy.</i> Y. Karski's correspondence with Frenchslavist André Mazon	35
<i>Міхайл Шумейко.</i> Е. Ф. Карскій и В. И. Пичета: к вопросу о взаимоотношениях	40	<i>Mikhail Shumeyka.</i> Yaukhim Karski and Uladzimir Picheta: the question of the relationship	40
<i>Людмила Сильнова.</i> Опыт исследования Бібліотекі Е. Ф. Карскага	46	<i>Ludmila Silnova.</i> Research experience of Library of Y. Karski	46

ГІСТОРЫЯ

<i>Дзмітрый Скварчэускі.</i> Станаўленне навуковай астрономіі ў Вялікім Княстве Літоўскім у XV–XVII стст.	51	<i>Dzmitry Skvarcheuski.</i> The formation of scientific astronomy in the Grand Duchy of Lithuania in the 15 th –17 th centuries	51
<i>Там'яна Долгач.</i> Минское губернское по крестьянским делам присутствие: формирование, структура, дзейнасць	58	<i>Tatjana Dolgach.</i> Miinsk province office of peasant affairs: formation, structure, andactivity	58
<i>Аляксандар Каханоўскі.</i> Рэвалюцыйныя падзеі 1905–1907 гг. і сацыяльныя працэсы ў беларускім грамадстве	66	<i>Alexander Kohanovsky.</i> The revolutionary events of 1905–1907 and social processes in the Belarusian society	66
<i>Сяргей Ходзін.</i> Мадэрнізацыйныя працэсы ў Беларусі: трансфармацыя сялянскай псіхалогіі і традыцыйных сялянскіх інстытутаў (першая палова XX ст.)	72	<i>Siarhei Khodzin.</i> Processes of modernization in Belarus: transformation of peasant's psychology and traditional peasant institutions (the first half of the XX century)	72
<i>Алексей Капліев.</i> Служба скорой медицинской помощи в Гомеле (1919–1921 гг.)	80	<i>Alexey Kaplyev.</i> Ambulance service in Gomel (1919–1921)	80
<i>Вячаслаў Даніловіч.</i> Удзел моладзі ў палітычным жыцці Савецкай Беларусі (1921–1939 гг.)	87	<i>Viachaslau Danilovich.</i> Youth participation in political life in the Soviet Belarus (1921–1939)	87
<i>Шабельцев Сергей.</i> Ідентификация эмігрантаў из Западной Белоруссии в Аргентыне	100	<i>Siarhei Shabeltsau.</i> Emigrants identification from the Western Belorussia in Argentina	100
<i>Анатоль Крыварот.</i> Абарона Расонска-Асвейскай партызанскаі зоны (студзень – першая палова лютага 1943 г.)	105	<i>Anatoly Krivorot.</i> Defence of the Rossiny – Osveya guerrilla area (January – the first half of February 1943)	105

Евгения Занько. Восстановление системы образования в западных областях БССР в 1944–1950-х гг. (на примере Брестской области)	113
Юлия Бахир. Работа Общества Красного Креста БССР с детьми и молодежью в 1944–1991 гг.: основные направления и итоги.	122
Мікалай Смяховіч. Калектывізацыя ў заходніх абласцях БССР (1946–1951 гг.)	128
Ксения Разуванова. Белорусский язык – фактор сохранения национальной идентичности современных сообществ белорусов России . . .	134
Вольга Бароўская. Знешнепалітычныя сувязі Беларусі і Францыі (1991–1996 гг.)	141

ГІСТАРЫЧАГРАФІЯ, КРЫНІЦАЗНАЎСТВА І МЕТАДЫ ГІСТАРЫЧНАГА ДАСЛЕДАВАННЯ

Уладзіслаў Завальнюк. Навучанні старажытнацаркоўнай літаратуры пра пасты ў каментарады да кніг Новага Запавету (I–III стст.)	146
Юлия Латушкова. Газета «Беларускі шлях» о положении железнодорожных служащих в период немецкой оккупации 1918 г.	152
Алег Яноўскі, Валянціна Яноўская. Пошукі дыскурсу гісторыі Беларусі ў канцэксце гісторыі СССР у 1920–1930-я гг.	158
Ірина Жилинская. Историография внешней культурной политики СССР в 30-е гг. XX в.	168
Мікалай Смяховіч. Сельская гаспадарка Беларусі ў 1943–1991 гг.: крыніцы даследавання.	175
Мікалай Несцяровіч. Эканоміка Беларусі ў 1943–1991 гг.: гістарыяграфія і крыніцы	179
Уладзімір Здановіч. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны: новыя даследаванні беларускіх вучоных (2010–2014 гг.)	187
Ігорь Фролов. Отражение исследований отечественных историков в научной периодической печати Республики Беларусь 1991–2014 гг.	194
Uladzislau Zavalniuk. Teaching of the old church literature about fasts in the comments to the books of the New Testament (1 th –3 th centuries).	146
Yuliya Latushkova. The “Belaruski Shlakh” (“Belarusian way”) news paper on the status of railroad workers during German occupation in 1918.	152
Oleg Yanovski, Valentina Yanovskaya. Finding discourse for inclusion of history of Belarus in the context of the USSR history in 1920–1930 years.	158
Iryna Zhilinskaya. Historiography of the problem of foreign cultural policy of the USSR in 1930 years.	168
Mikalai Smiakovich. History of Belarusian agriculture in 1943–1991: research sources	175
Mikalai Nestsiarovich. Economy of Belarus in 1943–1991: historiography and sources	179
Vladimir Zdanovich. Belarus in the Great Patriotic War years: new achievements of Belarusian researchers (2010–2014).	187
Igar Fralou. Reflection of Belarusian historians research in scientific periodical press of the Republic of Belarus 1991–2014.	194

АРХЕАЛОГІЯ

Станіслаў Юрэцкі. Новы культурны камплемент у лясным неаліце Беларускага Панямоння	199
Anastasija Kostyukovich. Каменные бусы с территории Полоцкой земли	204
Іван Спірин. Укрепления Орши и Копыси в XII–XVIII вв.	213
Stanislau Yuretski. The new cultural component in forest neolithic of Belarusian Poniemen	199
Anastasia Kostyukovich. The stone beads from the territory of the Polotsk land	204
Ivan Spiryn. The fortifications of Orsha and Kopys at XII–XVIII centuries	213

ГІСТАРЫЧНЫЯ БАЗЫ ДАННЫХ

Марина Глеб, Сергей Третьяк, Елена Сокольчик, Андрей Унучек. Биографические сведения о Е. Ф. Карском в архивах Беларуси	223
Maryna Hleb, Siarhey Tratsiak, Alena Sakolchyk, Andrei Unuchak. Biographical data of Y. Karski in Belarusian archives	223

**ВУЧОНЫЯ ІНСТИТУТА –
ЛЕТАПІСЦЫ БЕЛАРУСКАЙ ГІСТОРЫ**

<i>Валянцін Голубеў.</i> Віктар Цемушаў – вучоны і чалавек (1975–2011 гг.)	233	<i>Valiantsin Holubeu.</i> Viktar Tsemushau – scientist and person	233
<i>Кірыл Сыцько.</i> Юбілеі 2015 г.	235	<i>Kiryl Sytsko.</i> Anniversaries of 2015	235

ХРАНАЛОГІЯ

Важнейшыя падзеі Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі 2015 г.	239	Major events of the Institute of History of the National Academy of Sciences in 2015	239
Правілы для аўтараў	241	Rules for authors	241